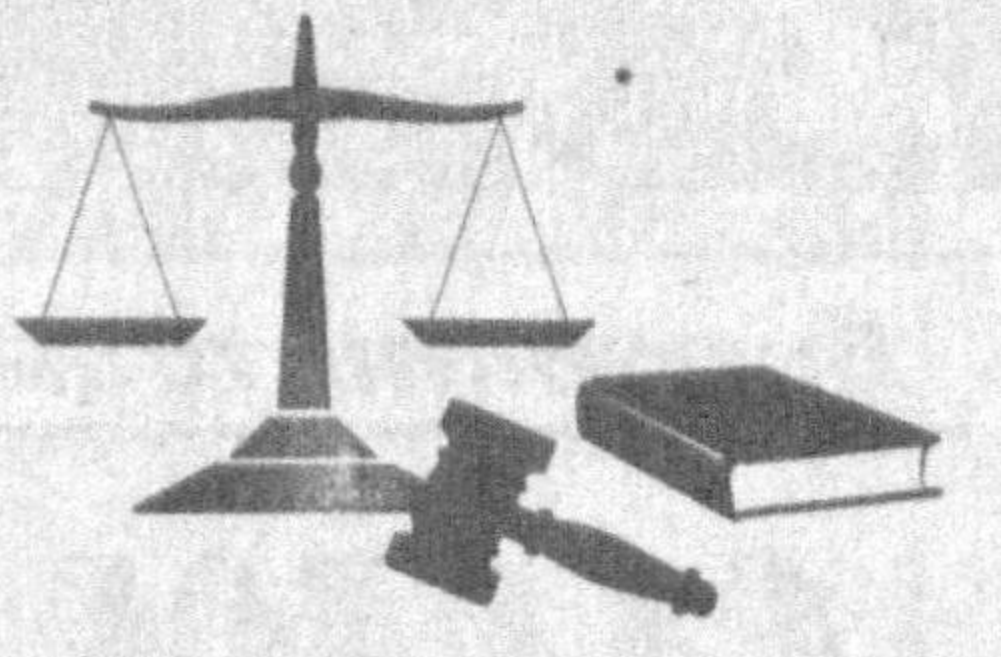

Ўз ишини топа олган одам саодатлидир: у бошқа саодатни ахтармай қўя қолсин. Унинг қиладиган иши ва яшашдан мақсади бор.

Т. КАРЛЕЙЛЬ

Қонун - ҳам қилич, ҳам қалқондир!

ИНСОН ВА ҚОНУН

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI ХУҚУҚИЙ, ИЖТИМОЙ-ОММАБОП ҲАФТАЛИК ГАЗЕТАСИ

1996 йил 30 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 2 НОЯБР, СЕШАНБА

№ 44 (144)

Сотувда эркин нархда

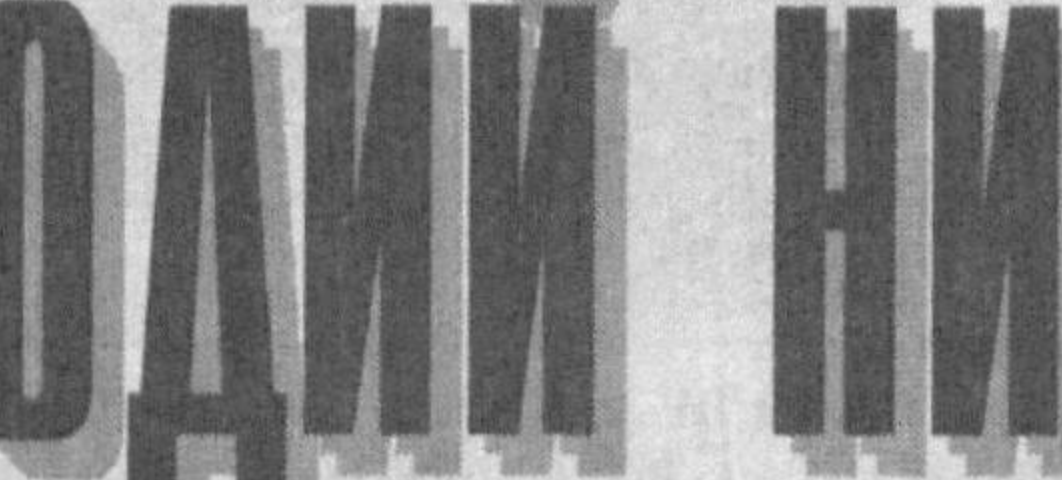
Илгари таъкидлаганимиздек, ҳужалик судларнинг асосий вазифаси иқтисодий ҳаётдаги низола, ҳуқуқбузарликлар, шартномавий муносабатларда лабозчилик ва ўзаро фириб бериш, ҳужасизлик, иқтисодий ноқорлик каби қўллаб оидил судловни амалга ошириш, суд ҳимояси самардорлигини таъминлаш, шу орқали мамлакатда ҳуқуқ-тартиботни ўрнатиш ва мустақамлашда муносиб ҳисса қўшишдан иборатдир. Маълумингизким, иқтисодиётнинг сибсатдан устуворлиги ҳамда қонуннинг мутлоқ устуворлигини таъминлаш таъминлиги таяниш йўлини танлаган мамлакатимизда бу низолатда муҳим фаолиятдир. Узиз жамиятнинг демократик, иқтисодиётини барқарор, нормал ҳолда қўриб бўлмайдир. Бугунги кунда ҳужалик судларимиз давр сайин ривожланиб бораётган бозор иқтисодиёти шароитида, ҳужалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий ва молиявий масъулиятини ошириш, банкротлик институтини роилини қўтариш, ҳужалик судлари фаолиятини талаб даражасида юритиш борасида қонуний ваколатларини қатъийлик билан амалга оширмақда.

шга қарамасдан, уларнинг қонуний муқддатларда қўриб, ҳал этилишини таъминламоқдамиз. Бу нолиш эмасу, аммо... бугунги кунда 12 та вилоятда, Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент шаҳри ҳужалик судларида, Олий ҳужалик суднинг биринчи инстанция тартибида ишларни қўришга жалб этиладиганлар судьялари билан қўшиб ҳисоблаганда 143 та судья иш қўриди. Бу билан мен, судьяларимиз нисбатан «тула қувват»да ишлаётганликларига эътиборни қаратмоқчиман. Масалан, 1997 йилда Тошкент шаҳар ҳужалик суди судьяларидан ҳар бирининг ўртача ойлик юки 70-80 та ишни ташкил этган эди. Бу қўрсаткич Бухорода 25-30, Сурхондарёда 23-25, Қашқадарё, Тошкент, Фарғона ва бошқа

қарорлар чиқариш билан чекланмайди, албатта. Ижро масаласи муҳим. Қонун, тадбир ижроси, натижаси билан кучли. Суд ижрочиларимиз фақат жорий йилнинг ўтган 9 ойи давомида ундирувчилар фойдасига 3,5 млрд. сўмлик

лигини қўрсатади. Хабарингиз бор, юртбошимиз бу борала янада қатъийроқ чоралар қўриш талабини бот-бот уқтириб келади. Биз улардан тегишли ҳулоса чиқаришга, бу соҳадаги ишларимизни янада жонлантиришга, ходимларимизнинг ўз вазифасига масъулият ҳисси билан ёндашишларида қўллаш

нотор корхоналарнинг зарар келтиришига хотима бериш масаласи муҳокама қилинди. Бир қатор корхоналар санациялаш, оёққа туриб олиши учун ёрдам қўрсатиш бефойда эканлиги эътироф этилди. «Жиззах аккумулятор», «Улутбек» акциядорлик жамиятлари, «Узёғочсавдо», «Автоқурилиш», «Самарқандқурилиш материаллари», «Темир йўлчи» каби ўнлаб корхоналар банкротлиги ва уларни тугатишдан ўзга илож йўқлиги таъкидланди. Жумладан, ҳужалик судларимиз томонидан банкрот деб эътироф этилган 116 та корхона шундай шундай тугатиш таъминлаш топширилди.

Ушбу суратда: Олий ҳужалик суди судьялари билан қўшиб ҳисоблаганда 143 та судья иш қўриди.

ИҚТИСОДИЙ НИЗОЛАР ЕЧИМ ТОПАДИГАН ДАРГОХ

Судларда ҳал этилаётган ишларнинг сони мунтазам равишда ошиб бормоқда. Шу ерда бир нечта рақамларга эътиборингизни тортиқчи-ман. Иқтисодиётдаги интен-сив ривожланиш, мулкчилик турларининг шиддат билан ўсиб бориши, таъбиий турли низола сабаблари орқиб боришини келтириб чиқармоқда. Агар сўнги 5 йил ва жорий 1999 йилнинг ўтган даври оиладиган бўлсак, фаолият доирамиз ва иш ҳажми-миз ҳақида бирмунча та-савуурга эга бўласиз. 1994 йилда 7500 та иш ташкил этган ишлар сони 1996 йилга келиб 11550 тага етган. 1997 йилда эса улар сони 14556 та бўлган. 1998 йилда судларимизда қўрилган ишлар ҳажми икки баробарга ўсиб кетган, яъни 28298 та низо-ни ташкил этган. Бир вақтининг ўзида низоли ишлар-лар суммалар миқдори ҳам ошиб борган. 1994 йилдаги 59 млн. сўм 1995 йилда 1,3 млрд.га етган 1996 йилда 4,5 млрд. сўмга яқин, 1997 йил-да қарийб 27 млрд. сўм (ил-гаригидан 6,2 баробар ошди), 1998 йилда 55 млрд. сўмга яқин (илгаригидан 2 баробар кўп). 1999 йилнинг ўтган 9 ойи давомида 30 мингтага яқин даъво ариза-лари қўрилган бўлиб, шулар-дан 23 мингтага қаноатлан-тирилди. Жумладан, даъво-гарлар фойдасига шартнома мажбуриятларини бажарма-ган корхоналар ҳисобидан 58,6 млрд. сўм ҳамда 1,9 млн. АҚШ доллар миқдоридagi зарар ва қарзлар ундириб бе-рилди.

Бундай катта ҳажмдаги ишларни ҳал этиш билан бир-га, судьяларимиз кенг қўлла-ли ташкилий ишларни ҳам бажаришга қаратди. Бу ўз фао-лиятлари молиявий-ҳужалик ишларидан тортиб, ҳисобот, ижро, таҳлиллар, малака ошириш, фуқароларни қабул қилиш, ўз амалиётини умум-лаштириб бериш ва ҳоказолар-дир. Қолаверса, аҳоли ўртасида қонунларни тушу-нтириш ва тарғибот ишлари ҳам мунтазам олиб борила-ти ш керак. Қаранг, фақат жо-рий йилнинг ўтган 9 ойи да-вомида судьяларимиз иқтисоди-дий қонунчиликни тарғиб этишда фаол қатнашиб, 91 марта республика телеқўрсат-увларида, 122 марта радио тармоқлари орқали, 208 марта газета ва журналлар саҳи-фаларида ҳуқуқий мавзуда чи-қишлар қилди, меҳнат жа-моалари минбарларида 1000 дан ортиқ маърузалар ўқиди-лар, сўбатлар ўтказдилар. 239 та низоли иш тўғрисида тўғри меҳнат жамоалари орасига олиб чиқилиб, ташкилий таъ-минланган ҳолда суд мажлис-ларида қўриб чиқилиши таъ-минланди. Судьяларимиз мамлакат сибсий-ҳуқуқий тад-бирларининг ҳам фаол ишти-роқчилари бўлиб, Хуеусан шу қунарларда Олий Мажлиса де-путатлари ва Президент сай-ловлари оид қонунларни тар-ғиб этишда фаоллик қўрсати-шадиган.

Ушунчи мақола даъво ва зарарларни қарзор-ларнинг маблағи, мол-мулк ҳисобидан реал ундириб бер-илди. Эътибор бериш, гап минглар, миллионлар ҳақида эмас, миллионлар ҳақида ке-тапти. Республикаимиз бюл-жети судларимиз қарори билан 600 млн. сўмдан ош-миқ миқдордаги маблағ, давлат бож ва жарималар ҳисоби-дан реал тушириб берилди. Булар озмулча ҳаракатни, ҳужжатлар юритиш ва ҳо-бот-ни талаб этишини тасав-вур қилинг.

Ташкилдан жозик, қатор йиллар мобайнида ҳужалик судларининг асосий лиққат-этиборида «Банкротлик тўғрисида» қонун амалиёти турлибди. Ушбу қонун ҳамда юртбошимиз берган ҳужалик юритувчи субъектларнинг ўз фаолияти учун иқтисодий-молиявий масъулият ва бан-кротлик институтининг аҳамиётини ошириш бораси-да ҳужалик судлари фаолият-ини қўйиштириш тўғрисида-ги қўрсатмалари, шунингдек, Вазирлар Мақамасининг те-гишли қарорларини келиб чиқиб, мақамалариз ва қўи судларимиз бир қатор аниқ тадбирларни амалга оширмақ-да.

Хўш, бу боралаги аҳвол қандай? Фақат 1995 йилдан бугунги оиладиган бўлсак, ани-нарли дейишдан ўзга юрамиз йўқ. Қаранг, 1995 йилда 54 та корхона иқтисодий жиҳатдан нотор деб топилди, уларни банкрот деб топилш ҳақида ишлар ҳужалик судларимизда қўрилиб, тегишли қарорлар қабул қилинган эди. Бу ра-қам 1996 йилда 71 тага етиб 1,3 баробарга ошди, 1997 йил-да 144 тага етиб эди, 2,6 баробарга ошганлиги қайд этилди. 1998 йилда 436 та ишлар қўрилди. Бу дегани банкротлик 1995 йилга нисбатан 8 баробарга, 1997 йилга нисба-тан 3 баробарга ошиб кетган-

Тадбиркор қонун ҳимоясида Жамиятнинг иқтисодий юксалишида тадбиркорлик муҳим омилдир. Халқимиз тадбиркорлик ва ишбилармонликка қадимдан катта аҳамият бериб келган. Муқталикликка эришганимиздан кейин мулкчиликнинг турли шакллари-га, жумладан, хусусий мулкка кенг йўл очилди, тадбир-корларнинг, мулкдорларнинг ҳуқуқлари кафолатланди, улар давлат томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

бус қўрсатиш ва рағбатлантириш тўғрисида»ги, «Тадбир-корликни, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришни рағ-батлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонлари бунга ҳуқуқий асослардир. Бу фармонларга қўра мулкчи-лик шаклидан қатъий назар, йиллик ўртача сони ишлаб чиқариш соҳасида 10 кишидан, савдо, хизматлар қўрсат-тиш ва бошқа ишлаб чиқаришдан ташқари соҳаларда 5 кишигача бўлган микрофирмалар; мулкчилик шаклидан қатъий назар, йиллик ўртача сони санаот соҳасида 40 ки-шигача, қурилиш, қишлоқ ҳужалик ва бошқа ишлаб чи-қариш соҳаларида 20 кишигача, фан, илмий хизмат қўрсат-тиш, чакана савдо ва бошқа соҳаларда 10 кишигача бўлган кичик корхоналар; мулкчилик шаклидан қатъий назар, санаот соҳасида 100 киши, қурилишда 50 киши, қишлоқ ҳужалиги, бошқа ишлаб чиқариш соҳалари, улгурчи сав-дода 30 киши, чакана савдо, хизмат қўрсатиш соҳаларида 20 кишидан ошмайдиган ишчилар банд бўлган ўрта кор-хоналар аниқ белгилаб берилди.

Ушбу сонда: ТАЛОН ҚИЛАНГАН МУАК 3-бем

Ўзбекистон Конституцияси 7 йиллиги байрамига-36 Мухтор вакил-депутатлар сайловига-33

Бугуннинг гапи САЙЛОВ СИЁСИЙ ХУҚУҚ ДЕМАКДИР

ЯНА БИР ТАЛОН: БИР ЙИЛ МУДАТГА Мени сайланг! Мен ҳам анойи эмасман!

